

איראן: נשים בכבלי האיסלאם

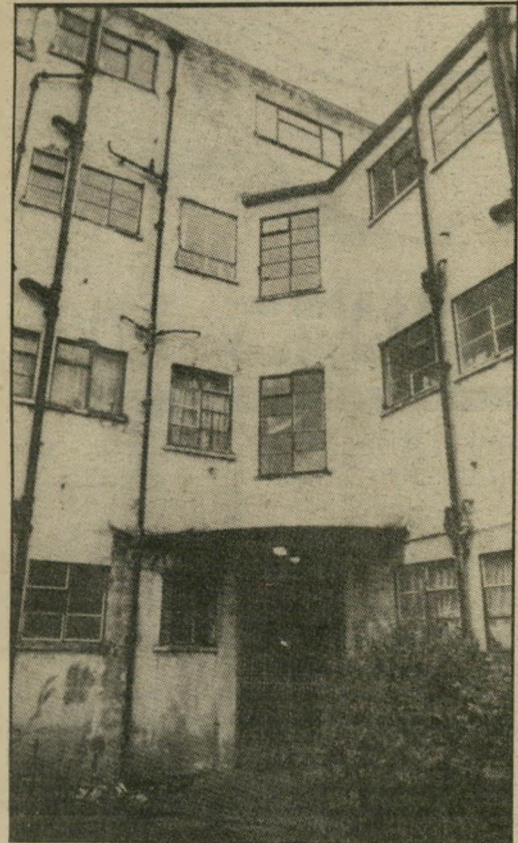
השבועון הלונדוני טיטי לימיטס. שבועון זה מקדיש את דפיו למידע מפורט על ההיצע הבידורי והתרבותי העצום בבירת בריטניה. הוא פועל כקואופרטיב, והקו המערכתי שלו הוא שמאלי-ליבראלי. רוב כתבי טיטי לימיטס, כולל העורכים, התמלגו לפני יותר משנה משבועון דומה בשם טיטיס אאוט.

הכתבות בשבועון מוקדשות, בדרך-כלל, לנושאים עירוניים ולונדוניים. הכיוון הכללי הוא, כמובן, הגנה על העניינים, מחוסרי העבודה, הזקנים הנמקים בקור, והצביעונים הנתונים לרדיפות המישראליות. השבועון מגן בעיקריות על זיירים נגד בעלי-הבתים, בעיקר אלה הנתונים להגנה כבונה את רכושם, כדי להימנע מדיי-ריס מוגנים ולמכור את בתיהם לקבלנים פרטיים.

בשבת שעבר הוקדשה כתבת-השער של השבועון לזיגמונד ברגר, בנו של גרשון ברגר, מהגר יהודי שהגיע ללונדון מרומניה בשנות ה-20. ברגר מחזיק בבעלותו 173 חדרות בשמות שונים, בתוכן כמה חב-רות לצדקה. השבועון מציינ שהחברות האלה עוסקות אך ורק ברווחתם של 1500 חסידי סאטמר בלונדון.

הכספים האדירים הזורמים לחברותיו של ברגר נובעים מ-25 אלף דירות ה-מסורות ב-2500 בת-יענק בכל רחבי הברייה. ברגר יזם. כתבי השבועון עזרו מתארים בסיגנון גר-גש את מעליו של ברגר, פחות או יותר בנוסח ספ-ריו של צ'ארלס דיקנס. ברגר מזוהה בכוונה את רכוש, מתעמר בדיירים.

ברגר ואחד מבתי המזונחים למען חסידי סאטמר

רבים מהם קצו ממנו את הדירות, וסובלים עתה מהת-חוקה הגרועה של הבתים. דיירים רבים אינם עומדים בלחץ, עובדים של הדירות, הבתים מתרוקנים וברגר מוכר אותם ברווח עצום. חברי פרלמנט רבים מנסים לפעול כיום נגד ברגר, להכריח אותו לנהוג כראוי בדיירי. בלונדון השרש כיום המושג ברגרזום, שמייצג בעל בית רע ומושחת, העושה את דייריו.

דיירי הבתים הם בדרך-כלל אנגלים מהדור הישן, בעלי שמות אנגליים טיפוסיים. לעומת זאת מופנה רובו של הכסף שאותו עושה ברגר ממזקותם, לצרכי "העמקת החינוך הדתי במסדות הדת של חסידי סאטמר", יצויין שטייט לימיטס, המתייחס בבחיילה מוח-לסת לממשלת מנחם בגין, מציון שברגר ואנשיו שולי-לים את קיומה של ישראל מטעמים דתיים.

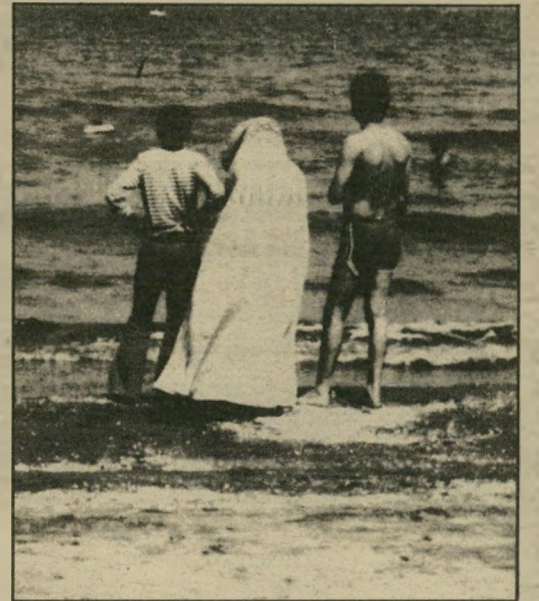
מגשים גם על חוץ-הים. שצרה של האשה נחשב למוקד לגירוי מיני, ונשים ששערן היה מגולה גולחו על-ידי מישמרות האיסלאם. במקרים רבים שרפו הקנאים את שיער הנשים המגולה באמצע הרחוב, גרמו להשפלה, לפגיעות אשיות, ולעיתים אפילו למוות. גבר מוסלמי, לעומת זאת, רשאי לשאת ארבע נשים ולהחזיק אחרת על בסיס זמני.

נשים לבר :
אשה החיה לבדה נתונה לרדיפות בלתי-פוסקות. אמהות ללא נישואין עלולה להסתים במיתות בית-דין בעוון גיאוף. המלות לוחצים על נשים בודדות, בתוכן מרות ואפילו רופאות, להינשא מייד. סירוב עלול לגרום רדי-פוט קשות, כולל מאסר. נשים כאלה, שהיו רגילות לחיי עצמאות, נאלצות כיום להתגורר עם בני משפחותיהן. קיים איסור חמור על אמצעי מגינה. אי-אפשר למצוא כיום רופא איראני שיסכים לבצע הפלה מלאכותית מסיבה כלשהי.

הנשים איבדו את כל החירויות שלהן בענייני אישות. הבעל יכול לגרש את אשתו באמצעות כהן-יהודי. נשים עלולות להעשש בעוון אי-ציות לבעלים. חוקים דתיים אלה חוזקו לאחרונה באמצעות חקיקה בפרלמנט האיר-ראני.

אירגוני נשים :
לפני שנתיים התקיימה ועידה ארצית של כל אירגוני-הנשים באיראן. השתתפו אלפי נציגות, מאירגונים קומר-ביסטיים, סוציאליסטיים וליבראליים. נשים רבות הגדירו

יותר משלוש נשים חלפו מאז המהפכה האיסלאמית באיראן, שהפילה את שילטון העריצות של השאה, והח-ליטה אותו במערכת שילטונית גוראה לא פחות. נשים רבות השתתפו באורח פעיל במאבק נגד השאה, האמינו בכנות בשיתוף הפעולה בין יסודות שמאלניים וליבראליים, ובין כוחות יממיים יותר, שהיו בהשפעת המולות, כוהניהדת המוסלמיים. בהערכה היסטורית הסי-תבר להן, שעשו מקח טעות, כוהניהדת, בהשראת האיית-אללה רוח-אללה חומייני עצמו, הפעילו את חוקי

אשה איראנית בשפת-הים, מחף רגל ועד ראש

האיסלאם העתיקים ככתבם וכלשונם, והפכו את האשה האיראנית לקורבן קבוע, מדוכא וחסי-תקווה. קבוצת נשים סוציאליסטיות מאיראן פועלת כיום בפא-ריס, ונהנית מחסותו, ואף מתמיכתו הכספית, של הנשיא פרנסואה מיטראן. מטרתן העיקרית היא לעודד את דעת הקהל העולמית, ולספק לה מידע מפורט ומעודכן על המצב באיראן האיסלאמית בכלל, ועל מצבן של הנשים בפרט. כל חברות הקבוצה, שמצאו מיקלט מדיני בצר-פת, היו בעבר הקרוב פעילות במאבק נגד השאה, ורבות מהן בילו שנות מאסר ארוכות, אחרי שנתפסו בידי הר-סאוווק, המשטרה החשאית הרועה לשימצה של המיש-טר המלוכני, שאורגנה, לפי עיתונות-החזק, על-ידי שלי-חים מיראל בראשות חיים הרצוג, או מראשי אמ"ן, וכיום חבר-כנסת המייצג את מה שקרוי אצלנו "תנועת העבודה".

כמה מהעובדות שמסרו הנשים החרידו את דעת הקהל האירופית:
נשים אמירות :

25 אלף נשים כלואות כיום בבתי-הכלא של חומייני, רובן בגילים 12-30. הממשלה מכנה אותן "סוכנות הי-אימפריאליזם", או מאשימה אותן בפעילות אלימה נגד המישטר, רבות מהנשים נעצרו על-ידי המישטרות הי-איסלאמיות, בעוון התנהגות בלתי הולמת ברחוב. נשים נעצרו מכיון שלא כיסו את גופן בחיג'אב, ואת פניהן בשאדור. אחרות בילו שנים בכלא, מכיון שיצאו בחברת גברים שאינם בני משפחה.

עד כה הוצאו אלפי נשים להורג, רבות נאנסו בכלא, מכיון שלשי חוק המוסלמי אסור להטיל על בתולות עונש מוות. המלות קוראים למעשי האונס, נישואים זמניים, והסחרים המבצעים את המעשה נחשבים לשלי-חי מיצוה.

חיי יום-יום :
עקרת-הבית באיראן בילה את כל יומה בהמתנה אינסופית בתור למזון, רוב המיצרכים בקיצוב ובפיקוח ממשלתי, אך העשירים משיגים הכל בשוק השחור. נאסר על נשים להשתתף לוועדי-עובדים. מיפעלים רבים מעסיקים רק נשים (סקסטיל, אלקטרוניקה, כימיקלים, אריזה, משי) ובהם הנשים העוסקה ירודים במיוחד. שכר רה הממוצע של האשה אינו מגיע אפילו למחצית משכרו (הירוד) של הפועל האיראני ממין זכר. הממשלה משתדלת לגרש נשים ממקומות עבודה מועדפים, כמו מישרדי-ציבור, ומאיישת אותם בנברים, נאמני המישטר. נשים המעוות להתלונן וזכות ליחס נוקשה במיוחד. לקבוצה הסועלת בפאריס ידוע על תקרית, שבה רטנה עקרת-בית על המתנה ממושכת בתור לבשר, ונגררה למעצר על-ידי שוטרים. היא חוזה לסיבתה כעבור שבוע, אחרי שעונתה קשות על-ידי הסוהרים, כולל מלקות בכפתר רגליה.

"מוסר" :
הנשים נדרשות ללא הרף על-ידי מישטר-המוסר הי-איסלאמית, קיים איסור מחלט על יציאה לרחוב ללא כיסוי גוף וראש מושלמים, לבוש צנוע לחלוטין זה נדרש

את עצמן כפמיניסטיות. רק מתנגדי השאה הורשו להש-תתף בוועידה. קנאי האיסלאם, ששילטונם או עדיין לא היה טוטאלי, נכשלו בניסיונם לפוצץ את הוועידה. הנשים נהגו גם מתמיכת המונג'ידי, אירגון איסלאמי שמאלי, המתנגד לחומייני. כיום נמצאים האירגונים ששרדו ב-מחתרת, רוב המנהיגות ברח לחו"ל או נאסר. קיים אמנם פוטנציאל אדיר של התנגדות לשילטון בקרב הגר-שים המשכילים באיראן, אבל הסירור השילטוני מחליש מאוד את הסיכויים לשינוי חיובי במעמד האשה באיראן בעתיד הקרוב.

בריטניה:

מיפלצת ושמה ברגר

דמותו של יהודי דתי, ממושקף, עטור זקן לבן וחבוש כובע מסורתי שחור, מעטרת השבוע את שעריו של

צ'כוסלובקיה:

אסיר המצפון

אסיר המצפון השבועי של היומון הבריטי טיימס הוא הסעם טועל-בניין מצ'כוסלובקיה, ירוי גראני טוראד, 30.

גראנטוראד נאשם בהפצת פירסומים אסורים, כי האונה לשידורי רדיו מהמערב, ובחברות באירגון בלתי-חוקי, מדובר בוועדה להגנת נרדפים על לא עוול בפנס. גראנטוראד הוא אחד מראשוני החותי-מים על אמנת 77, של התנועה הצ'כית לזכויות האדם.

בית-הדין שפוטש בפראג מצא אותו אשם בחתרתות. הוא נידון לארבע שנות מאסר במישטר חמור, ואחרי-כך לשלוש שנות מיבחן, כולל התייצבות שבועית במישטרה. גראנטוראד, פועל וסוציאליסט, שהיה צריך לייצג בדמותו את כל מה שהימפלגה הקומוניסטית הצ'כית מתימרת לגלם, נמק עתה בתנאים קשים במיוחד בכלא ליברץ הידוע לשימצה בצפון-בוהמיה.